

'Verveling' en de Meester's 'Een Huwelijk' zijn beide van 1892. De eigenlijke roes van tachtig heeft maar kort geduurd – hoe veel prachtig, en ook meer bezonken, werk de tachtigers veel langer en later nog geleverd mogen hebben.

Bij Coenen trouwen heeft de drang naar het epische, naar beeldend en sfeerscheppend verhalen ook niet héél lang geduurd. Zijn critische en journalistische arbeid hebben hem andere gaven en neigingen in zichzelf doen ontdekken. Het critisch-beschouwende van zijn geest kreeg een meer filosofischen en socialen inslag. Dit heeft vooral zijn persoonlijk leven, dit hebben 'de omstandigheden' hem aangedaan.

Wellicht de mooiste tijd van zijn leven is die van zijn geregelde medewerking aan P. L. Tak's Kroniek (1895–1907) – het weekblad waarin hij en Tak zelf, met Jan Veth, Jolles, Kalf, Hondius van den Broek en nog een paar, een groep van geestelijk en geestrijk leven hebben gevormd, die in beteekenis wel bijna concurreeren kan met Muider Kring en eerste Nieuwe Gidsers. Het is in die jaren dat Coenen van romancier of novellist geworden is de critische publicist in meer maatschappelijken, ethischen en socialen zin, dien wij sindsdien allen gekend en ondergaan hebben: de fijn-ironische, sceptische en sarcastische geest, die, na Tak's dood, na de Kroniek, in den Groene, den Nieuwen Amsterdammer, Groot-Nederland en zooveel andere periodieken uiting vond.

Cynisch is Coenen nóóit geworden en ook eigenlijk nooit zuur of verzuurd (zooals velen gemeend hebben), wél bitter, wél melancoliek, diep somber gestemd over het leven, dat hij toch zoo innig en eerbiedig liefhad. Ik geloof dat het niet mogelijk is voor iemand, die niet als ik het voorrecht gehad heeft jarenlang intiem met hem om te gaan, Coenen eenigszins te begrijpen of te kennen. De groote wijze of serene heilige, die thans sommigen van hem schijnen te willen maken, was hij zeker niet. Een mensch, een echt mensch, wien niets menschelijk vreemd was, maar een zacht, een overgevoelig, een door-en-door beminnelijk mensch. Op den bodem van zijn wezen niets dan goedheid en noblesse! Maar overigens, welk een vat vol tegenstrijdigheden! Veel valt zonder twijfel te verklaren uit zijn fysiek, oorspronkelijk zeer zwak, zijn asthma, zijn melancolisch zenuwleven. Hemzelf gaf dit onbetrouwbaar gestel een constant wantrouwen tegenover de eigen ontroeringen. Hij was week-gevoelig, sentimenteel dikwijls – en toch hoe scherp en cynisch, tot op het kille en wreede af kon hij schijnen! Zijn werk moge vaak gecharmeerd hebben door geest en humor, zijn omgang deed dat oneindig meer, want daarbij onderging men zijn diepwarme persoonlijkheid. Zijn vriendelijke hulpvaardigheid, o.a. voor jonge schrijvers en schrijfsters, is algemeen bekend geworden – toch, hoe veel maanden kon hij inzenders van bijdragen aan zijn tijdschrift op